

Hərbi xidmət haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

I. Ümumi müddəalar

Maddə 1. "hərbi xidmət haqqında" Qanunun vəzifələri

Bu Qanun Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrində və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış başqa silahlı birləşmələrdə həqiqi hərbi xidmət və ehtiyatda xidmət keçilməsinin qaydasını müəyyən edir.

Maddə 2. hərbi xidmət anlayışı

Hərbi xidmət həqiqi hərbi xidmətdən və ehtiyatda xidmətdən ibarətdir.

Həqiqi hərbi xidmət Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış başqa silahlı birləşmələrdə dövlət xidmətinin xüsusi növüdür.

Ehtiyatda xidmət toplanışlar keçməkdən və müharibə zamanı səfərbərlik üzrə çağırış qaydalarını yerinə yetirməkdən ibarətdir.

Maddə 3. Hərbi xidmətə münasibətdə vətəndaşların kateqoriyaları

Hərbi xidmətə münasibətdə vətəndaşlar aşağıdakı kateqoriyalara bölünürlər:

- * çağırışa qədər yaşlılar - hərbi uçota qəbul ərafəsində olan vətəndaşlar;
- * çağırışçılar - həqiqi hərbi xidmətə çağırılanadək, ehtiyata keçirilənədək və ya çağırışçıların hərbi uçotundan çıxarılanadək bu uçotda olan və ya olmalı vətəndaşlar;
- * hərbi qulluqçular - həqiqi hərbi xidmətdə olan vətəndaşlar;
- * hərbi vəzifəli olmaqlar - ehtiyatda olan vətəndaşlar;
- * hərbi vəzifəli olmayanlar - hərbi uçota götürülməli olmayan və ya hərbi uçotdan çıxarılmış, o cümlədən istə'faya keçirilmiş vətəndaşlar.

Maddə 4. hərbi qulluqçuların və hərbi vəzifəli olmaqların tərkibi

Hərbi qulluqçular və hərbi vəzifəli olmaqlar əsgər (matros), çavuş, gizir (miçman) və zabıt hey'ətlərinə, zabıt hey'əti isə kiçik, baş və ali zabıt hey'ətlərinə bölünür.

Maddə 5. həqiqi hərbi xidmətin növləri

Həqiqi hərbi xidmətin aşağıdakı növləri müəyyən edilir:

- * əsgərlərin və matrosların, çavuşların müddətli həqiqi hərbi xidməti;
- * əsgərlərin və matrosların, çavuşların müddətdən artıq həqiqi hərbi xidməti;
- * hərbi məktəb kursantlarının həqiqi hərbi xidməti;
- * gizirlərin və miçmanların həqiqi hərbi xidməti;
- * zabıtların həqiqi hərbi xidməti.

Bu Qanunla müəyyən edilmiş müddətlər daxilində həqiqi hərbi xidmət keçən əsgərlər, matroslar və çavuşlar müddətli həqiqi hərbi xidmətdə, Qanunla müəyyən edilmiş müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət keçənlər isə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətdə hesab olunurlar. Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinin şəxsi hey'ətlə komplektləşdirilməsi üsullarına görə hərbi xidmət könüllü (müddətli həqiqi hərbi xidmətdən başqa hərbi xidmətin bütün növləri) və çağırış üzrə (müddətli həqiqi hərbi xidmət) xidmətlərə bölünür.

Maddə 6. hərbi xidmətin üstünlüyü

Hərbi xidmətin məqsədləri, həyat üçün təhlükəli olması və ağırlığı əsas götürülərək dövlət

xidmətinin başqa növlərinə, müəssisələrdə, idarələrdə, təşkilatlarda və ictimai birliklərdə işə nisbətən onun üstünlüyü müəyyən edilir.

Hərbi xidmətin üstünlüyü vətəndaşlar həqiqi hərbi xidmətə çağırılarkən və ya könüllü daxil olarkən, yaxud toplanışlara çağırılarkən hər hansı başqa işin qeyd-şərtsiz dayandırılmasında, hərbi qulluqçuların hüquqlarının və şəxsi ləyaqətinin qanunla qorunmasında, hərbi qulluqçulara və onların ailələrinə dövlətin güzəştlər və üstünlüklər verməsində ifadə olunur və hərbi qulluqçuların hüquqi, sosial və maddi vəziyyətini təmin etmək sahəsində dövlətin onlar qarşısında xüsusi öhdəlikləri ilə təmin edilir.

Maddə 7. hərbi and

Həqiqi Hərbi xidmətə çağırılmış və ya daxil olmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları Azərbaycan Respublikasına və onun xalqına sadıq olacaqları barədə hərbi and içirlər. Andın mətnini Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi təsdiq edir. Əvvəllər hərbi and içməmiş, toplanışlara çağırılmış hərbi vəzifəlilər də hərbi and içirlər.

Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları olmayan və əvvəllər başqa dövlətin silahlı qüvvələrində xidmət etmiş şəxslər bağlaşma əsasında Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində hərbi xidmətə daxil olarkən hərbi andın yerinə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və başqa qanunlarına əməl edəcəkləri barədə iltizam verirlər.

Hərbi andıçmə qaydası haqqında Əsasnaməni Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi təsdiq edir.

Hərbi qulluqçular ancaq hərbi and içdikdən sonra döyüş tapşırığının yerinə yetirilməsinə cəlb edilə bilirlər.

Maddə 8. Hərbi rütbələr

Hər bir hərbi qulluqçuya və hərbi vəzifəliyə onun qulluq vəziyyətindən, hərbi və ya xüsusi hazırlığından, hərbi xidmət müddətindən, ehtiyatda olan vəziyyətindən, qoşun növünə və ya xidmətinə mənsubiyyətindən və xidmətlərindən asılı olaraq müvafiq hərbi rütbə verilir.

Aşağıdakı hərbi rütbələr müəyyən olunur:

Hərbi qulluqçuların Hərbi rütbələr və hərbi vəzifəlilərin tərkibi

Ümumqoşun

Hərbi-dəniz

Əsgərlər və matros

Əsgərlər(kursant)

Matros (kursant)

Baş əsgər

Baş matros

Çavuşlar

Kiçik çavuş

Kiçik çavuş

Çavuş

Çavuş

Baş çavuş

Baş çavuş

Gizirlər və miçmanlar

Gizir Miçman

Kiçik gizir

Kiçik miçman
Baş gizir
Baş miçman
Kiçik zabitlər
Kiçik leytenant
Kiçik leytenant
Leytenant
Liüa bez qracdanstvaeytenant
Baş leytenant
Baş leytenant
Kapitan
Kapitan-leytenant
Baş zabitlər
Mayor
3-cü dərəcəli kapitan
Polkovnik-leytenant
2-ci dərəcəli kapitan
Polkovnik
1-ci dərəcəli kapitan
Ali zabitlər
General-mayor
Kontr-admiral
General-leytenant
Vitse-admiral
General-polkovnik
Admiral
Ordu generalı

Qoşun növləri və xüsusi qoşun generallarının hərbi rütbələrinə mənsub olduqları qoşunların adları əlavə edilir.

Tibb xidməti, ədliyyə zabitlərinin və generallarının hərbi rütbələrinə mənsub olduqları xidmətlərin adları əlavə edilir.

Çavuşlara və gizirlərə (miçmanlara) hərbi rütbələr qoşun və ya xidmət növü göstərilmədən verilir.

Ehtiyatda olan vətəndaşların hərbi rütbələrinə "ehtiyatda olan" sözləri, istə'fada olan vətəndaşların hərbi rütbələrinə isə "istə'fada olan" sözləri əlavə edilir.

Maddə 9. Hərbi rütbələrin verilməsi

Ali zabit hərbi rütbələri ali zabit vəzifələrində çalışan hərbi qulluqçulara Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən verilir.

"Ordu generalı" hərbi rütbəsi müharibə dövründə dövlətin bütün Silahlı Qüvvələrinə rəhbərlik işində respublika qarşısında xüsusi xidmətlərə görə verilir.

Hərbi qulluqçulara və hərbi vəzifəliyə digər hərbi rütbələr Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi tərəfindən təsdiq edilən hərbi xidmətkeçmə haqqında Əsasnamədə və Silahlı Qüvvələrin İntizam nizamnaməsində müəyyən edilmiş qaydada verilir.

Maddə 10. hərbi rütbələrdən məhrumetmə, hərbi rütbələrin aşağı salınması və bərpası

Hərbi qulluqçular və hərbi vəzifəlilər (əsgər, matros hərbi rütbələri olanlardan başqa) ağır cinayət törətməyə görə məhkum olunduqda məhkəmənin təqdimatı əsasında və ya Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığını itirdikdə onlara verilmiş hərbi rütbələrdən məhrum edilə bilər və ya əsgər, matros rütbəsinə endirilə bilər.

Hərbi rütbələrdən məhrum edilmiş hərbi qulluqçuların və hərbi vəzifələrin hərbi rütbəsi məhkəmənin qərarı əsasında həmin hərbi rütbələri vermək hüququ olan vəzifəli şəxslər tərəfindən bərpa edilir.

Hərbi qulluqçular (zabit hey'ətindən başqa) Silahlı Qüvvələrin İntizam nizamnaməsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada hərbi rütbədən məhrum edilə bilər və onların hərbi rütbələri bərpa edilə bilər.

Hərbi qulluqçuların və hərbi vəzifələrin hərbi rütbələri (əsgər və ya matros, kiçik gizir və ya kiçik miçman, kiçik leytenant hərbi rütbəsi olanlardan başqa) bir pillə aşağı salına bilər.

Hərbi rütbələrin bir pillə aşağı salınması və rütbələr aşağı salındıqdan sonra bərpası aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

ali zabitlərin hərbi rütbələri - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən, digər hərbi qulluqçuların, habelə hərbi vəzifələrin və istə'fada olan şəxslərin hərbi rütbələri isə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hərbi xidmət keçməsi haqqında Əsasnamədə və Silahlı Qüvvələrin İntizam nizamnaməsində müəyyən edilən qaydada.

Maddə 11. Hərbi vəzifələr

Hərbi vəzifələr (hərbi qulluqçular tərəfindən tutulmalı olan ştat vəzifələri) və bu vəzifələrə uyğun hərbi rütbələr xüsusi siyahılara əsasən hərbi hissələrin (gəmilərin, idarəetmə orqanlarının, idarələrin, hərbi məktəblərin) ştatlarında nəzərdə tutulur.

Ali zabitlər tərəfindən tutulmalı olan vəzifələrin vahid siyahısını Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi təsdiq edir.

Hərbi qulluqçuların digər hey'ətləri tərəfindən tutulmalı olan vəzifələrin siyahısını isə tabeliklərinə müvafiq surətdə nazirlər və komitə sədrləri təsdiq edir.

Hərbi prokurorluq orqanlarında hərbi qulluqçular tərəfindən tutulmalı olan ştatlı vəzifələrin və bu vəzifələrə uyğun hərbi rütbələrin siyahısını Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun və Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin birgə təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi təsdiq edir.

Hərbi tribunalların hərbi qulluqçular tərəfindən tutulmalı olan ştat vəzifələrinin və bu vəzifələrə uyğun hərbi rütbələrin siyahısını Azərbaycan Respublikası ədliyyə nazirinin, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi sədrinin və Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin birgə təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi təsdiq edir.

Hərbi qulluqçular müdafiə xarakterli işlərin yerinə yetirilməsi üçün özlərinin razılığı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin, yaxud Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi sədrinin qərarına əsasən hərbi xidmətdə saxlanılmaqla, dövlət hakimiyyəti və idarəetmə orqanlarına, müəssisələrə, idarələrə və təşkilatlara e'zam oluna bilər.

Həqiqi hərbi qulluqçuların xidmətdə bir hərbi vəzifədən başqa hərbi vəzifəyə keçirilməsi üçün əsaslar Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hərbi xidmət keçməsi haqqında Əsasnamə ilə müəyyən edilir.

Hərbi qulluqçular ali zabitlər tərəfindən tutulmalı olan hərbi vəzifələrə, qanunvericilikdə başqa qayda nəzərdə tutulmamışdırsa, Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin, Dövlət

Sərhədini Mühafizə Komitəsi sədrinin, daxili işlər nazirinin və milli təhlükəsizlik nazirinin təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən tə'yin olunurlar.

Maddə 12. hərbi qulluqçuların hərbi geyim forması və fərqlənmə nişanları

Hərbi qulluqçular və toplanışlardakı hərbi vəzifəli hərbi rütbə və qoşun (xidmət) növü üzrə fərqlənmə nişanları olan hərbi geyim forması geyinirlər.

Hərbi geyim formasını, hərbi qulluqçuların fərqlənmə nişanlarını Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi, bunların geyilməsi və sancılması qaydasını isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti təsdiq edir.

Hüququ olmayan vətəndaşların hərbi qulluqçuların hərbi geyim formasını fərqlənmə nişanları ilə geyməsi qanunla qadağandır və cəzalandırılır.

II. Hərbi xidmət keçmə

Maddə 13. Həqiqi hərbi xidmətə qəbul (daxilolma)

Hərbi xidmətin müəyyən edilmiş tələblərinə cavab verən Azərbaycan Respublikası vətəndaşları və digər şəxslər aşağıdakı hərbi xidmətlərə könüllü daxil ola və qəbul edilə bilirlər:

- a) əsgərlərin, matrosların və çavuşların müddətdən artıq hərbi xidmətinə - qanunla müəyyənləşdirilən müddətli həqiqi hərbi xidməti başa çatdırmış hərbi qulluqçular, 40 yaşınadək hərbi vəzifəli (zabitlərdən, gizirlərdən və miçmanlardan başqa), habelə 19 yaşından 40 yaşınadək qadınlar;
- b) hərbi məktəb kursantlarının həqiqi hərbi xidmətinə - 17 yaşından 21 yaşınadək vətəndaşlar, o cümlədən tədris müəssisəsinə qəbul edildiyi ildə 17 yaşı tamam olan vətəndaşlar, habelə zabit hərbi rütbəsi olmayan, hərbi tədris müəssisələrində oxumaq arzusunu bildiren 18 yaşından 23 yaşınadək hərbi qulluqçular və hərbi vəzifəli;
- v) gizirlərin və miçmanların həqiqi hərbi xidmətinə - azı bir il hərbi xidmət keçmiş əsgərlər, matroslar, çavuşlar, 40 yaşınadək hərbi vəzifəli (zabitlərdən başqa), habelə 19 yaşından 40 yaşınadək qadınlar;
- q) zabitlərin həqiqi hərbi xidmətinə - hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddinə çatmamış ehtiyatda olan zabitlər, habelə ilk zabit hərbi rütbəsi aldıqdan sonra 35 yaşınadək vətəndaşlar. Bağlaşma yolu ilə həqiqi hərbi xidmətə yalnız digər dövlətlərin vətəndaşları qəbul oluna bilirlər. Bağlaşmada tərəflərin qarşılıqlı vəzifələri, məs'ulyyəti bağlaşmanın ləğvi şərtləri nəzərdə tutulur.

Maddə 14. Həqiqi hərbi xidmətin başlanğıcı və sonu

Aşağıdakı günlər həqiqi hərbi xidmətin başlanğıcı sayılır:

- * çağırışçılar üçün - hərbi hissəyə göndərilməkdən ötrü hərbi komissarlığa gəldikləri gün;
- * hərbi vəzifəli və qadınlar üçün - hərbi komissarlığın verdiyi sərəncamda göstərilmiş xidmət yerinə yola düşdükləri gün;
- * ali və orta ixtisas məktəbini bitirdikdən sonra bilavasitə hərbi xidmətə çağırılan (qəbul edilən) ehtiyatda olan zabitlər üçün - hərbi komissarlığın göstərdiyi mə'zuniyyətə getmə günü;
- * çağırışçılar, hərbi vəzifəli və qadınlar üçün - hərbi tədris müəssisəsinə qəbul olunduqları gün.

Hərbi qulluqçunun həqiqi hərbi xidmətdən buraxılması ilə əlaqədar hərbi hissə komandirinin əmri ilə şəxsi hey'ət siyahısından çıxarıldığı gün onun həqiqi hərbi xidmətinin sonu sayılır.

Maddə 15. Həqiqi hərbi xidmətin müddətləri

Dinc dövrdə həqiqi hərbi xidmətin müddətləri təqvim hesabı ilə aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir:

a) müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları üçün:

- * ali təhsili olanlar - 1 il;

- * hərbi dəniz qüvvələrinin gəmilərində, döyüş təminatı üzrə sahil hissələrində və Sərhəd Qoşunları dəniz hissələrinin matrosları və çavuşları - 2 il, ali təhsili olanlar - 1 il 6 ay;

- * qalan bütün əsgərlər, çavuşlar - 1 il 6 ay;

- * İntizam hissələrində cəza çəkən müddətli xidmət hərbi qulluqçularının xidmət müddəti cəza çəkmə müddəti nəzərə alınmaqla və ya nəzərə alınmadan "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrində intizam taboru haqqında" Əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada müəyyənləşdirilir;

b) müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları üçün:

- * müddətli həqiqi hərbi xidmətdən daxil olanlar, ehtiyatdan daxil olanlar və qadınlar - 3 il. Bu müddət qurtardıqda müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddi çatanadək 3 və ya 5 il, yaxud daha az müddətə uzadıla bilər;

v) kursantlar üçün - hərbi tədris müəssisəsində təhsil müddətindən asılı olaraq;

q) gizirlər və miçmanlar üçün - 5 il. Sonra bu müddət həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddi çatanadək 5 il, yaxud daha az müddətə uzadıla bilər;

d) zabitlər üçün: ehtiyatdan həqiqi hərbi xidmətə çağırılanlar və ya könüllü daxil olanlar - 1 il 6 ay, bağlaşma üzrə həqiqi hərbi xidmətə könüllü qəbul olunanlar - 3 ilə qədər zabitlər üçün: ehtiyatdan həqiqi hərbi xidmətə çağırılanlar və ya könüllü daxil olanlar - 1 il 6 ay, bağlaşma üzrə həqiqi hərbi xidmətə könüllü qəbul olunanlar - 3 ilə qədər.

Maddə 16. Həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddi

Dinc dövrdə həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş hədləri müəyyən edilir:

- * müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları üçün - 28 yaş;

- * müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları, gizirlər və miçmanlar üçün - 45 yaş;

- * kiçik zabitlər üçün - 45 yaş;

- * baş zabitlər üçün:

- * mayor, polkovnik-leytenant və onlara müvafiq hərbi rütbələri olan zabitlər üçün - 45 yaş;

- * polkovnik və ona bərabər hərbi rütbəsi olan zabitlər üçün - 50 yaş.

Ordu generalı üçün son yaş həddi müəyyən edilmir.

Hərbi qulluqçuların həqiqi hərbi xidməti davam etdirməsini istisna edən əsaslar olmadıqda onlar həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddinə çatanadək hərbi xidmətdə qala bilərlər. Həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddinə çatmış hərbi qulluqçular dinc dövrdə ehtiyata və ya iste'faya buraxılmalıdırlar.

Həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddinə çatmış hərbi qulluqçuların razılığı ilə onlar hərbi qulluqçuların müvafiq hey'əti üçün ehtiyatda olmağın son yaş həddindən artıq olmamaqla həqiqi hərbi xidmətdə saxlanıla bilərlər.

Maddə 17. Həqiqi hərbi xidmətdən buraxılma

Dinc dövrdə və müharibə dövründə hərbi qulluqçular həqiqi hərbi xidmətdən ehtiyata və ya iste'faya buraxılırlar.

Dinc dövrdə və müharibə dövründə ali zabitləri, dinc dövrdə müddətli xidmət hərbi qulluqçularını həqiqi hərbi xidmətdən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti buraxır.

Hərbi qulluqçuların qalan hey'ətləri Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hərbi xidmət keçməsi haqqında Əsasnamədə müəyyən edilmiş qaydada həqiqi hərbi xidmətdən buraxılırlar. Həqiqi hərbi xidmətdən ehtiyata və ya istə'faya buraxılan hərbi qulluqçular Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi siyahı üzrə hərbi geyimlə, yaşadıqları yerə getmək üçün biletpulu və yolda olduqları müddətdə yemək pulu ilə, habelə birdəfəlik pul müavinəti ilə tə'min edilirlər.

Maddə 18. həqiqi hərbi xidmətdən ehtiyata buraxılma

Ehtiyatda olmağın son yaş həddinə çatmayan və səhhətinə görə dinc dövrdə və ya müharibə dövründə hərbi xidmətə yararlı olan hərbi qulluqçular aşağıdakı hallarda həqiqi hərbi xidmətdən Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatına buraxılırlar:

- a) xidmət müddəti başa çatdıqda kadr zabitlərdən başqa;
- b) yaşa görə - həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddinə çatdıqda;
- v) xəstəliyə görə - hərbi-həkim komissiyaları tərəfindən dinc dövrdə müharibə dövründə isə 6 aydan və ya 12 aydan sonra yeni müayinədən keçməklə, müharibə dövründə həqiqi hərbi xidmətə yararsız sayıldıqda;
- q) ştatların ixtisarına görə - ştatların ixtisarı və ya təşkilati tədbirlər ilə əlaqədar xidmətdə onlardan istifadə etmək mümkün olmadıqda (müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularından başqa);
- ğ) ailə vəziyyətinə görə qadınlar və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları;
- d) xidməti uyğunsuzluğa görə (müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularından başqa);
- e) hərbi qulluqçunun şəxsi ləkələyən nalayiq hərəkətlərə görə (müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularından başqa);
- ə) törədilmiş cinayətə görə məhkəmə tərəfindən həqiqi hərbi xidmətdə olmağı istisna edən cəzaya məhkum edildikdə;
- y) öz arzusu ilə - yalnız zabit hey'əti vəzifələrində təqvim hesabı ilə azı 10 il xidmət etmiş zabitlər.

Maddə 19. Həqiqi hərbi xidmətdən istə'faya buraxılma

Ehtiyatda olmağın son yaş həddinə çatmayan və ya hərbi-həkim komissiyaları tərəfindən səhhətinə görə həqiqi hərbi xidmətə yararsız sayılan hərbi qulluqçular həqiqi hərbi xidmətdən aşağıdakı hallarda istə'faya buraxılırlar:

- a) yaşa görə - ehtiyatda olmağın son yaş həddinə çatdıqda;
- b) xəstəliyə görə - hərbi-həkim komissiyaları tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə yararsız sayılaraq hərbi uçotdan çıxarıldıqda;
- v) törədilmiş cinayətə görə məhkəmə tərəfindən həqiqi hərbi xidmətdə olmağı istisna edən cəzaya məhkum edildikdə.

III. Ehtiyatda xidmət

Maddə 20. Ehtiyata keçirilmə

Həqiqi hərbi və ya alternativ xidmətdən buraxılmış, habelə həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilmiş hərbi qulluqçular (xəstəliyə görə hərbi uçotdan çıxarılanlardan başqa) ehtiyata keçirilir.

Ehtiyata keçirilmiş şəxslər vaxtaşırı tibbi müayinədən keçirilməlidirlər. Bu zaman səhhətinə görə həqiqi hərbi və ya alternativ xidmət etmədən ehtiyata keçirilmiş hərbi vəzifəli 26

yaşına çatanadək həqiqi hərbi xidmətə yararlı hesab edildikdə çağırışçılar uçotuna qaytarılmalı və ümumi əsaslarla müddətli hərbi xidmətə çağırılmalıdırlar.

Maddə 21. Ehtiyatda olmağın son yaş hədləri və dərəcələri

Ehtiyatda olan hərbi vəzifəli yaş əlamətinə görə dərəcələrə bölünür və aşağıdakı son yaş hədlərinədək ehtiyatda olurlar:

Hərbi vəzifəli

Ehtiyatda olmanın son yaş hədləri

hey'əti

birinci dərəcə

ikinci dərəcə

üçüncü dərəcə

Əsgərlər, matroslar, çavuşlar, gizirlər və miçmanlar

35 yaş

45 yaş

50 yaş

Kiçik zabitlər

50 yaş

-

55 yaş

Baş zabitlər: mayor və polkovnik-leytenantlar

50 yaş

-

55 yaş

polkovniklər

55 yaş

-

60 yaş

ali zabitlər

60 yaş

-

65 yaş

Hərbi vəzifəli qadınlar yaşından və hərbi rütbələrindən asılı olmayaraq üçüncü dərəcəli ehtiyata keçirilirlər. Ehtiyatda olmağın son yaş həddi qadın zabitlər üçün - 50 yaş, qalan hərbi vəzifəli qadınlar üçün - 45 yaşdır.

Maddə 22. Toplanışlar keçilməsi

Hərbi vəzifəli ehtiyatda olduqları dövrdə hərbi (təlim və yoxlama) və xüsusi toplanışlara çağırılırlar.

Hərbi vəzifəli ehtiyatda olduqları dövrdə aşağıdakı qaydada hərbi təlim toplanışlarına çağırılırlar:

* birinci dərəcəli ehtiyatda olanlar - hər dəfə iki ayadək müddətə beş dəfəyədək, lakin il ərzində bir dəfədən çox olmayaraq;

* ikinci dərəcəli ehtiyatda olanlar - hər dəfə iki ayadək müddətə üç dəfəyədək, lakin il ərzində

bir dəfədən çox olmayaraq;

* üçüncü dərəcəli ehtiyatda olanlar - bir ayadək müddətə bir dəfə.

Hərbi vəzifəli hərbi təlim toplanışlarından başqa 10 günədək müddətə hərbi yoxlama toplanışlarına çağırıla bilərlər.

Hərbi toplanışların müddətləri və vaxtı bu Qanuna uyğun olaraq Müdafiə Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Hər il hərbi toplanışlara cəlb edilən hərbi vəzifəlilərin sayını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti müəyyənləşdirir.

Ehtiyatda olarkən hərbi toplanışlarda olmağın ümumi müddəti 18 aydan çox ola bilməz. Fövqəladə vəziyyət şəraitində hərbi vəzifəlilər fövqəladə hadisələrin (respublika əhalisinin və ya onun bir hissəsinin həyatını, yaxud normal həyat şəraitini təhlükə altına alan və ya təhlükə altına ala bilən böyük qəzalar, təbii fəlakətlər, güclü epidemiyalar və digər hallar) qarşısının alınmasında və ya nəticələrinin aradan qaldırılmasında iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarı ilə üç ayadək müddətə xüsusi toplanışlara çağırıla bilərlər.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarı ilə zərurət olduqda hərbi vəzifəli hərbi və xüsusi toplanışlarda bu Qanunla müəyyən edilmiş müddətdən əlavə üç ayadək müddətə saxlanıla bilərlər.

Toplanışa çağırılmış hərbi vəzifəliyə toplanış dövründə müəyyənləşdirilmiş qaydada təminat şərtləri şamil edilir.

Toplanışa çağırılmış hərbi vəzifəlilər çağırış üzrə vəzifələrini yerinə yetirdikləri və toplanış keçirdikləri bütün dövrdə işdən azad edilirlər. Toplanış yerinə gedib-gəldikləri vaxt da daxil olmaqla onların vəzifəsi (iş) və orta qazancı saxlanılır.

Göstərilən şəxslər çağırış vərəqəsi aldıkları gündən toplanışdan qayıdana qədər, müəssisənin, idarənin və ya təşkilatın tam ləğv edildiyi hallar istisna olmaqla, işdən azad edilə bilməzlər. Hərbi vəzifəlinin işlədiyi müəssisə, idarə və ya təşkilat tam ləğv olunduqda toplanış dövründə ona verilməli məbləğlər ləğv edilən müəssisə, idarə, təşkilat və ya onların hüquq varisi tərəfindən ödənilir.

Toplanış dövründə hərbi vəzifəli xəstələnərsə və toplanış başa çatdıqdan sonra xəstəliyi davam edərsə, onun iş yeri və vəzifəsi saxlanılır, toplanış başa çatdığı gündən isə orta qazancı əvəzinə ona qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq surətdə müvəqqəti əmək iqtidarsızlığına görə müavinət ödənilir.

Hərbi vəzifəli hərbi hüquq pozuntuları törətməyə, toplanışlardan boyun qaçıрмаğa, hərbi intizamı və ictimai asayışı pozmağa görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş maddi, intizam, inzibati və cinayət məs'ulyyəti daşıyırlar.

Maddə 23. Təlim toplanışları keçməkdən azad etmə

Aşağıdakılar təlim toplanışları keçməkdən azad edilirlər:

- a) Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi müəyyən etdiyi vəzifələr siyahısı üzrə dövlət orqanlarında çalışan məs'ul işçilər;
- b) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi vəzifələr siyahısı üzrə xalq təsərrüfatında saxlanılan hərbi vəzifəli;
- v) mülki aviasiyaanın uçuşlarını bilavasitə təmin edən uçuş və texniki hey'əti;
- q) Hərbi-Dəniz Qüvvələrinin ehtiyatda olan zabitləri istisna edilməklə, dəniz donanması gəmilərinin üzgü hey'əti;
- ğ) səpin və yığım işləri dövründə traktorçular və kombaynçılar, kənd təsərrüfatı texnikasına

- xidmət edən mexaniklər, kənd təsərrüfatı müəssisələrinin rəhbər işçiləri;
- d) əyani və axşam təhsili formaları üzrə, imtahan və yoxlama verilməsi dövründə isə qiyabi təhsil forması üzrə təhsil alanlar;
- e) hərbi xidmətdən ehtiyata buraxıldıqdan sonra bir il ərzində hərbi vəzifəli;
- ə) ailə vəziyyətinə, səhhətinə görə, deputatlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq çağırışdan möhlət almağa əsas olan, habelə 16 yaşınadək üç və daha çox uşağı olan hərbi vəzifəli;
- ə) qadın hərbi vəzifəli.

Təlim toplanışları keçməkdən azad etmək barəsində qərarı hərbi vəzifəliyə hərbi uçotda olduğu rayonun (şəhərin) hərbi komissarı qəbul edir.

Maddə 24. hərbi vəzifəliyə hərbi rütbələr verilməsi

Təlim toplanışları keçmiş və tədris proqramı üzrə yoxlamaları müvəffəqiyyətlə vermiş hərbi vəzifəliyə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hərbi xidmət keçməsi haqqında Əsasnamədə müəyyənləşdirilmiş qaydada polkovnik və ona bərabər rütbə də daxil olmaqla növbəti hərbi rütbələr verilir.

Maddə 25. hərbi vəzifəliyə istefaya keçirilməsi

Üçüncü dərəcəli ehtiyatda olmağın son yaş həddinə çatmış, habelə hərbi-həkim komissiyaları tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə yararsız sayılmış hərbi vəzifəliyə hərbi uçotdan çıxarılıb istefaya keçirilirlər.

IV. Yekun müddəaları

Maddə 26. hərbi xidmətin maliyyə və maddi təminatı

Hərbi xidmətin maliyyə və maddi təminatı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət büdcəsindən, yerli büdcələrdən ayrılan təxsisat, habelə nazirliklərin, dövlət komitələrinin, baş idarələrin, müəssisələrin, idarələrin, təşkilatların vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Əbülfəz ELÇİBƏY.

Bakı şəhəri, 3 noyabr 1992-ci il.

№ 362

7 oktyabr 1997-ci il tarixli 378-IQD sayılı dəyişikliklər və əlavələrlə.

"hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun qüvvəyə minməsi qaydası barədə

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərarı

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. "Hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu 1993-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minsin.
2. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Dövlət quruculuğu və hüquq siyasəti daimi komissiyasına tapşırılsın ki, "Hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi ilə əlaqədar olaraq hərbi qanunvericilik aktlarının həmin Qanuna uyğunluğunu təmin etmək məqsədilə hərbi qanunvericilik aktlarına müvafiq dəyişikliklər və əlavələr

edilməsi barədə təkliflər hazırlasın.

Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri

İ. QƏMBƏROV.

Bakı şəhəri, 3 noyabr 1992-ci il.

№ 363.

Hərbi xidmət haqqında

(c) Qanun.tk 2